

Stupavan

VYDÁVA MIESTNE KULTÚRNE STREDISKO V STUPAVE

Ročník V.

ČÍSLO 3/88

Štatút o ochrane životného prostredia v Stupave

Vydal: Miestny národný výbor
Stupava

/pokračovanie/

Článok 52

Stavby na cintorínoch

1. Na vybudovanie akejkoľvek stavby na cintoríne, alebo na úpravu už existujúcej stavby /hrobu, náhrobku, rámu/, treba predchádzajúci súhlas správy cintorína. Tým nie je nahradený súhlas stavebného úradu, pokiaľ je tento podľa osobitných predpisov potrebný.
2. Pri vyhotovení stavby alebo pri jej úprave musí sa stavebník riadiť úpravami správy cintorína, najmä pokiaľ ide o tvar, rozmery, výzdobu alebo druh použitého materiálu. Pritom:
 - a/ základy musia byť vykopané do nezamrzajúcej hĺbky, musia byť demenzované so zreteľom na únosnosť pôdy,
 - b/ pochovávacia plocha musí byť v rozmeroch:
 - pri hrobe najmenej 80 cm x 200 cm,
 - pri hrobe najmenej 90 cm x 200 cm,
 - pri detskom hrobe najmenej 60 cm x 160 cm,
 - pri hrobe pre dieťa mladšie ako 3 roky najmenej 50 cm x 100 cm,
 - c/ uličky medzi hrobmi /hrobkami/ musia byť 30 cm,
 - d/ steny medzi jednotlivými hrobkami musia byť najmenej 60 cm,
 - e/ vrstva hliny určená na pokrytie rakvy v hrobe musí byť najmenej 140 cm so zreteľom na úroveň okolia hrobu,

- f/ predné a zadné hreny rámov musia byť v jednej priamke s prednými a zadnými hranami susedných rámov,
 - g/ pri stavbe náhrobku musia jednotlivé kusy do seba zapadať,
 - h/ pri svahovitom teréne musí byť stavba a jej príslušenstvo rovnomerne odstupňované.
3. Po ukončení prác je stavebník povinný na svoj náklad vyčistiť okolie hrobu a odstrániť prebytočný stavebný materiál.
 4. Nie je prípustné bez súhlasu správy cintorína odpredávať alebo odstraňovať vybudované stavby. Bez písomného súhlasu správy cintorína nie je dovolené vynášať z cintorína časti náhrobkov, hrobovú ozdobu, kvety atď.

Článok 53

Stromy a kríky na cintorínoch

Stromy a kríky je možné vysádzať na prepožičaných miestach len s písomným súhlasom správy cintorínov. Správa cintorínov môže tieto kedykoľvek, ak to uzná za potrebné, odstrániť.

Článok 54

Lavičky na cintorínoch

Lavičky možno na cintorínoch umiestňovať len s písomným súhlasom správy cintorínov. Táto môže určiť rozmery a tvar lavičky, poprípade spôsob ich upevnenia. Lavičky môžu voľne používať všetci návštevníci cintorínov.

Článok 55

Práce na cintorínoch

1. Telá zosnulých smú do hrobu ukladať len zamestnanci určení správou cintorínov. Vo výnimočných prípadoch môže správa cintorínov povoliť, aby telá zosu-

lých uložila do hrobu iná osoba. Spopolnené pozostatky môžu s povolením správy cintorínov uložiť na prepožičané miesto aj iné osoby.

2. Výkopy a iné zemné práce, najmä obkladanie a formovanie hrobov môžu vykonať len osoby, určené správou cintorína, ak správa cintorína nepovolí výnimku.
3. Na prepožičaných miestach môžu vykonať oprávnené osoby alebo osoby im blízke alebo objednaní zamestnanci podniku /iné osoby/ jednoduché práce potrebné na udržiavanie miesta a jeho skrášľovanie /vysádzanie a polievanie kvetín, čistenie okolia hrobu a pod./. Správa cintorínov však môže určiť, že tieto práce bude robiť vlastnými zamestnancami na objednávku a na náklady oprávnených.

Článok 56

Zánik práva na prepožičané miesto. zrušenie hrobu s odstránením náhrobku

1. Ak uplynie doba, na ktorú je správa cintorína povinná prepožičať miesto /§ 48/ zanikne právo na miesto, ak:
 - a/ pomery na cintoríne znemožňujú /najmä nedostatok miesta/ prepožičanie miesta na ďalšiu dobu,
 - b/ nie je zaplatený poplatok na ďalšiu dobu pred uplynutím pôvodnej lehoty,
 - c/ cintorín alebo jeho časť má byť podľa úradného rozhodnutia zrušený alebo uzatvorený
 - d/ prepožičané miesto alebo hrobka nie je udržiavaná v dobrom stave.

Pokr. na 2. strane

Štatút o ochrane životného prostredia v Stupave

(Dokonč. z 1. str.)

Správa cintorína je povinná najmenej 6 týždňov pred uplynutím lehoty upozorniť oprávneného na tieto skutočnosti a pokiaľ ide o ustanovenie pod písm. b/ a d/ aj na to, že oprávnený poplatok nezaplatil alebo neurobil nápravu.

- Keď právo na prepožičané miesto zaniklo, správa cintorínov vyzve oprávneného písomne alebo ak jeho adresa nie je známa, verejnou vyhláškou, aby do 6 mesiacov odstránil náhrobky, rámy a pod. Ak oprávnený v určenej lehote výzve nevyhoví, správa cintorínov odstráni náhrobky, rámy a pod. a uskladní ich na náklady oprávneného. Po uplynutí jedného roka od zániku práva, naloží správa cintorínov s takýmito predmetmi, ak sa oprávnený o ne neprihlási, ako s vecami opustenými. Obdobne sa pokračuje aj pokiaľ ide o hrobky.
- Hroby, hrobky, urny, o ktorých rozhodol odbor kultúry ONV, že majú kultúrnu hodnotu alebo historický význam /hroby významných osôb, umelecké diela a pod./ nesmú byť /s výnimkou zrušenia cintorína/ odstránené ani po uplynutí doby, na ktorú bolo miesto prepožičané.
- Pozostatky z urny po zániku práva na prepožičané miesto sa buď ponechajú na doterajšom mieste alebo sa uložia do zeme, vyhradenom mieste alebo sa popol zmieša so zemou.
- O zrušení cintorínov platia ustanovenia § 22 vyhlášky č. 46/1985 Zb. MZ SSR.

Článok 57

Starostlivosť o prepožičané miesto

- Užívateľ je povinný udržiavať prepožičané miesto v riadnom stave.
- Ak správa cintorínov zistí nedostatky v starostlivosti o prepožičané miesto, vyzve užívateľa, aby ich v primeranej lehote odstránil. Ak sa tak nestane alebo nie je známa adresa oprávneného alebo ak je nebezpečenstvo z omeškania, urobí správa cintorínov potrebné opatrenia na náklady oprávneného.

- Zvädnuté, alebo iné znehodnotené kytice, vence a iné netrvanlivé ozdoby je správa cintorínov oprávnená z jednotlivých hrobov aj sama odstrániť.

- Užívateľ miesta sa môže so správou cintorínov dohodnúť o odplatnom udržovaní prepožičaného miesta /pravidelná úprava, výsadba kvetín a pod./.

Článok 58

Rozsvecovanie svetiel na cintorínoch

- Svetlá možno na cintorínoch rozsvetovať len tak, aby nevznikol požiar a iné škody na majetku a počas prítomnosti návštevníka pri hrobe.
- Správa cintorínov je oprávnená v odôvodnených prípadoch rozsvetovanie svetiel obmedziť alebo celkom zakázať.

Článok 59

Prístup na cintoríny

- Cintoríny sú verejnosti prístupné v ročnom období od 16. apríla do 15. októbra denne od 8.00 hod. do 20.00 hod. a v období od 16. októbra do 15. apríla denne od 8.00 hod. do 18.00 hod. Správa cintorínov môže v osobitných prípadoch obmedziť prístup verejnosti.

Článok 60

Správanie sa na cintorínoch

- Návštevníci cintorínov sú povinní správať sa primerane k piety miesta. Zakazuje sa na cintorínoch fajčiť, odhadzovať odpadky, vodiť psov, robiť hluk a pod.
- Odpadky a podobné predmety /suché kytice a vence/ môžu sa odkladať len na miestach k tomu vyhradených. Udržiavanie vyhradeného miesta pre tieto odpadky a ich odvoz zabezpečuje správa cintorínov, alebo ňou poverené organizácie a osoby.

Článok 61

Dostupnosť poriadku o cintorínoch

Správa cintorínov sa postará o to, aby tento poriadok na cintorínoch bol umiestnený /vyvesený/ na verejnosti prístupnom a vhodnom mieste cintorína.

Poriadok na cintorínoch bol vydaný so súhlasom Okresného hygienika Bratislava-vidiek v Bratislave podľa § 27 vyhlášky MZ SSR

č. 46/1985 Zb. o postupe pri úmrtí a pohrebníctve.

VI. KONTROLA ŠTATÚTU A TRESTNÉ SANKCIE

Článok 62

- Je čestnou povinnosťou každého obyvateľa Stupavy upozorniť a oznámiť každé poškodenie verejných zariadení a porušenie ustanovení tohto štatútu s uvedením vinníkov orgánom MNV alebo VB.
- Kontrolu dodržiavania ustanovení tohto štatútu vykonávajú orgány MNV /poslanci, komisie, občianske výbory, výbor ľudovej kontroly/, orgány VB, orgány hygienickej služby a iné zmocnené orgány.
- Za nedodržanie ustanovení tohto štatútu sa zodpovedné osoby a porušovatelia postihujú podľa vyhlášky Ministerstva vnútra č. 61/1961 Zb. o blokovom konaní Zák. č. 60/1961 Zb. o úlohách NV pri zabezpečovaní socialistického poriadku, prípadne budú účinené opatrenia na vyvolanie sankcií podľa zákona SNR č. 53/1975 Zb. a trestných sankcií podľa zákona č. 150/1969 Zb. o prečinoch alebo trestného zákona č. 140/1961 Zb.

VII. PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 63

- Tento štatút bol prerokovaný príslušnými orgánmi MNV a schválený plenárnym zasadáním MNV dňa 17. októbra 1986 v súlade so zákonom o národných výboroch a je záväzný pre všetkých občanov, orgány a organizácie na území Stupavy i pre ostatné osoby, ktoré sa na území Stupavy zdržujú.
- Akokoľvek výnimky z ustanovení tohto štatútu môže povoliť len plenárne zasadanie MNV v Stupave.
- Tento štatút n a d o b ů d a ú č i n n o s ť d ň o m 1. januára 1987.
- Zrušuje sa vyhláška o čistote obce Stupave schválená plenárnym zasadnutím MNV v Stupave dňa 28.10.1977.

V Stupave, dňa 17.10. 1986

Z histórie boja KSC v Stupave za sociálnu spravodlivosť

/pokračovanie/

Vývoj udalostí u nás za krátke historické obdobie od začiatku dvadsiatych rokov do roku 1945-48 potvrdil, že robotnícka trieda môže splniť svoju historickú úlohu, vybudovať socialistickú spoločnosť len vtedy, ak je vedená komunistickou stranou.

Stranická organizácia v Stupave od svojho založenia sa aktívne zúčastnila boja za sociálnu spravodlivosť, za národné oslobodenie v období fašizmu. Nebolo zriedkavosťou, keď na stranických schôdzkach v základnej organizácii sa zúčastnili poprední funkcionári stranických orgánov z Bratislavy. Zostane v pamäti, keď v roku 1925 krátko po založení straníckej organizácie do Stupavy medzi súdruhov prišiel súdruh Klement Gottwald. Besedoval s nimi o politickej situácii a zameraní práce straníckej organizácie. Po besede bol na večeri u predsedu organizácie s. Jozefa Opavského na Fučíkovej ul. Súdruhovia mu zabezpečili prenocovanie v tom istom dvore u rodiny Mózu - železničiar. Urobili tak z bezpečnostných dôvodov proti možnému sledovaniu žandárov. Pri skúmaní a overovaní tejto udalosti na besede so zakladajúcimi členmi na mimoriadnom výbore ZO KSS bolo tiež uvedené: prenocovanie s. Gottwalda bolo tak starostlivo zabezpečené, že ani rodina Mózu nevedela jeho pravé meno. Pri príležitosti 50. výročia návštevy s. K. Gottwalda v straníckej organizácii "BUŇKA LENIN" bola vyhotovená pamätná tabuľa. Je umiestnená na budove Národného výboru.

V časopise STUPAVAN v roku 1987-88 v rubrike "Z histórie boja KSC v Stupave..." bolo stručne poukazané na veľkú príkladnú aktivitu straníckej organizácie v jej činnosti od založenia r. 1925 až do oslobodenia Červenou armádou apríl 1945. Vedení snahou ukázať najmä našej mládeži za akých zložitých a ťažkých podmienok, ktoré boli v sociálnych a politických pomeroch, sa stranická práca uskutočňovala. Treba zdôrazniť, že v každom čase, či už založenia straníckej organizácie, buržoáz-

nej ČSR a fašistického temna, rozhodujúcu silu v členskej základni straníckej organizácie tvorili mladí robotníci, remeselníci a maloročníci. Na tému - hodnotiť prácu straníckej organizácie v uvedenom období sa už viackrát hovorilo. Prvý raz to bolo v r. 1960 pod heslom "O vzniku a založení Komunistickej strany v Stupave", potom v r. 1967 - "Dejiny robotníckeho hnutia a KSC v Stupave a na okolí" a v r. 1973 - "BUŇKA LENIN" - dokumentárny film Čsl. televízie, ktorý bol aj odvysielaný na I. i II. programe Čsl. televízie. Napísané boli viaceré články pre tlač, zverejnené boli aj v ústrednej tlači. Usporiadane boli besedy v miestnom merítku i v družobnej organizácii ZPB v Brne a pod. Hlavný zdroj informácií pre uvedené spracovanie straníckej práce boli údaje získané z pamäti od zakladajúcich členov straníckej organizácie a predvojnových členov strany, ďalej z dokumentov štátnych orgánov buržoáznej ČSR a z obdobia klerofašistického slov. štátu, z procesných materiálov vyšetrovania, zatknutia a súdenia súdruhov za protifašistickú činnosť v Stupave. Význam uvedených informačných zdrojov je okrem iného aj v tom, že sú dnes hodnotným dôkazom o boji straníckej organizácie i nepartajných, resp. príslušníkov iných politických strán za sociálnu spravodlivosť a pokrok. Služi ku cti straníckej organizácie v Stupave, že zo získanej korešpondencie, ktorá bola medzi vládny komisárom v Stupave a najvyššími štátnymi fašistickými orgánmi v Bratislave sa potvrdzuje jej ilegálna protifašistická činnosť od samotného začiatku vzniku klerofašistického štátu, ktorá sa prevádzala až do oslobodenia Stupavy Červenou sovietskou armádou a II. Stalinovou partizánskou brigádou. Veliteľom partizánskej brigády bol Jozef Brunovský z Lozorna a s ním spolupracovala naša ilegálna organizácia ešte pred prepadnutím Sovietskeho zväzu fašistickým Nemeckom.

/Originály procesných dokladov ako aj korešpondencia vl. komisára bo-

li zapožičané zo Štátneho archívu. Prevedené budú kópie pre ZO KSS, vystavené budú v Izbe revolučných tradícií, ktorá bude zriadená v budove bývalej ľudovej školy v Stupave./

Z dokladov o činnosti straníckej organizácie vidíme, že zakladajúci členovia straníckej organizácie v Stupave boli takí ako prevažná časť obyvateľov, a to ako svojim sociálnym postavením, tak i myslením, názormi pre sociálnu spravodlivosť, poskytovať pomoc slabým a pod. Vstupom do komunistickej strany mali umožnené tieto ľudové zásady cielavedome organizovanou formou osobnou angažovanosťou potom vnášať do spoločenského diania. Ich slová sa nerozhádzali s činmi. Ovplyvnení komunistickými ideami vznikali medzi nimi úprimné súdružské vzťahy. Napr. stalo sa v roku 1926, keď ich súdruh Jozef Volnár, robotník pri práci v hore utrpel ťažký úraz, v dôsledku čoho zomrel. Celá organizácia ho odprevadila na poslednej ceste so straníckou zástavou s nápisom "BUŇKA LENIN" Stupava s odznakom kosák a kladivo. Miestny farár Hojsik dal podmienku, že ak pôjdu na pohreb so zástavou, tak sa on pohrabu nezúčastní a zakázal aj zvoniť. Súdruhovia odmietli jeho podmienku, vyšli na kostolnú vežu a sami previedli zvonenie a s. J. Volnára za spevu internacionály pochovali. Takto sa uskutočnil prvý ateistický pohreb v Stupave.

Dnes žiaden zo zakladajúcich členov straníckej organizácie už nežije. Ako bolo uvedené pri založení straníckej organizácie, mala táto okolo tristo členov. Napriek veľkému časovému odstupu podarilo sa vyhotoviť len neúplný zoznam, ktorý pri príležitosti 63. výročia založenia straníckej organizácie BUŇKA LENIN Stupava uvádzame: Členská základňa a vývoj Základnej organizácie Komunistickej strany "BUŇKA LENIN" Stupava od jej založenia r. 1925 do vzniku klerofašistického slov. štátu, keď bola zakázaná činnosť KSC na Slovensku.

/pokračovanie v budúcom čísle/

Dobrý človek ešte žije...

- Dobrý deň.
- Dobrý deň, čo Vám dáme?
- Prosím si 3 mlieka, kilo chleba a olej.
- Máme aj čerstvú bryndzu a tvaroh...
- Ďakujem, idem si niečo vybaviť a vrátim sa.
- Veď si odložte ten nákup na okno, keď sa tu zastavíte, vy-zdvihneme si ho...

Príjemný hlas patrí s. Maderovej, predavačke v mliekárni na Mierovom námestí a ponuka tovaru a iných služieb patrí k jej každodennému jednaniu so zákazníkmi. Na prvý pohľad banálny a nezaujímavý rozhovor. Za ním sa ale skrýva veľká ľudská ochota a trpezlivosť, dobrota a láska k povolaniu, ktorá mnohým ľuďom v tomto uponáhanom svete chýba. "Pár milých a úprimných slov nikoho nezabije" - povieť si - a predsa trpíme ich nedostatkom. Majú čarovnú moc - vzbudzujú dôveru. A keď sa k nim pridá rýchla a pohotová obsluha...

Babička s trasúcimi sa rukami podáva s. Maderovej lístok so zoznamom tovaru bez obáv, že ju bude niekto súriť, aby sa ponáhľala a nezdržovala a bez obáv vysype aj obsah svojej peňaženky na pult. Možno ste boli neraz svedkami toho, keď predavačky - nervózne z pomalých pohybov a reakcií starých ľudí - naznačili svoju nevôľu okrem výrazu tváre a pripomienok ešte aj umocňujúcim gestom - napr. zlostne buchli šuflíkom na pokladni! Babička necíti, že trochu zdržuje, ufrfltaný dedko rezignuje, ba pridá žartík o počasí, teta si postažuje na bolesti v krížoch... Vaša spokojnosť - náš cieľ, známe heslo v obchodoch. A nám sa žiada dodať: Vaša obsluha - naša spokojnosť.

V mene všetkých tých, ktorí sú spokojní s obsluhou v mliekárni na Mierovom námestí v Stupave, dovoľte mi poďakovať s. Maderovej za jej svedomitú prácu, popriať jej veľa zdravia, aby jej v obchodíku nikdy nič žiadané nechýbalo a najmä - aby ju neopustila láska k svojmu povolaniu vďaka niektorým zákazníkom, ktorí v zhne každodenného života jej ochotu a trpezlivosť nevidia a necítia.

Eva Hasáková

Verní odkazu SNP

Do hnutia Verní odkazu SNP sa v minulom pionierskom roku prihlásila PS kpt. Nálepku v Stupave. A právom: veď už pri svojom zrode 30.4.1949 dostala do vienka pomenovanie Pionierska skupina kpt. Nálepku, Hrdinu ZSSR a SNP. Pionieri tvorivo rozvíjajú nálepkovskú tradíciu. Súdr. skupinová vedúca Anastázia Lachkovičová sa zúčastnila 11. mája Celoslovenského seminára: Ján Nálepka a prvý čs. partizánsky oddiel v ZSSR. Hovorila tam v koreferáte o formách a metódach rozvíjania pokrokového nálepkovského odkazu. Zišla sa v Spišskej Novej Vsi s pluk. Ondrejom Nálepkom, Štefanom Chovancom, Emilom Gočálom a inými Nálepkovcami.

Každé takéto a jemu podobné stretnutie dávajú nové príležitosti tvorivo pracovať s pioniermi. Využili sme hnutie Verní odkazu SNP a v spolupráci so ZO SZŽ naši pionieri písali "Kroniku Života". Okrem podujatí v obci, okrese zmapovávali významné ženy v Stupave. Fotografovali ich, ich vyznamenania a hovorili o ich práci. Tak pionieri upravili list v kronike aktívnej členky súdr. Velčickej, ktorá je držiteľkou viacerých vzácných medailí. Pionieri si so záujmom prezreli list, ktorý jej napísal v r. 1963 prvý letec-kozmonaut J. Gagarin. V Domove dôchodcov sa zišli s členkami BSP a navštívili 63-ročnú Esteru Rozenbergovú, ktorá v koncentračnom tábore Oswiečime bola evidovaná číslom: A - 12 324.

Túto hroznú spomienku nosí na svojej nohe. Babku pozdravili pri príležitosti MDŽ. V Kronike Života nechýba fotografia držiteľky jedných z najväčších vyznamenaní: Čestného odznaku materstva II. stupňa a zlatej medaile za záslužnú dlhoročnú prácu v ženskom hnutí - súdr. Márie Hasonovej. Vyfotografovali babku Emiliu Kráľovú, na ul. F. Kostku, jednu z najobetavejších a najsvedomitejších členov ČSČK. Je držiteľkou Čestného uznania I. stupňa "Zaslúžila si opatrovateľka ČSČK" a strieborného odznaku Opatrovateľka ČSČK. Federálny výbor ČSČK odznak I. stupňa za obetavú a záslužnú prácu prepožičal súdr. Anne Darášovej, aktívnej členke SZŽ. Medzi dobrých priateľov PO v Stupave patria bývalé žiačky učiteľa Ná-

lepku: súdr. Jarošová, Vilémová, Siváková, Kubíková a iné. Často prichádzajú medzi pionierov na besedu a svojimi slovami približujú osobnosť svojho učiteľa. Medzi pionierov veľmi často prichádzajú prvé pionierky Helena Škrovanová a Helena Koreňová. PO SZM oslávi 40. výročie svojho založenia. Pionieri začali písať dejiny svojej pionierskej skupiny. Tieto a ešte iné súdružky iste obohatia ich zbierky spomienkami, zážitkami. Ešte veľa by sa dalo hovoriť o tomto hnutí v PS kpt. Nálepku.

44. výročie SNP sme si pripomenuli položením vencov k Pamätníku SNP.

Veď boli v okrese Bratislava-viedek na I. mieste. Dňa 17.11.1988 v Malackách na MsŇV prevzali z rúk tajomníka OV SZM a predsedkyne OV SZŽ s. Gyurischovej putovnú zástavu: Verní odkazu SNP. Pre pionierov účasť na stretnutí Troch generácií bola veľkým zážitkom. Veď putovnú zástavu vyšila súdr. Bačková zo Stupavy. Dnes už je na čestnom mieste vo veľkej pionierskej klubovni spolu so zlatou medailou Stromu života, ktorú za PS prevzala skupinová vedúca A. Lachkovičová od SÚV SZM.

Na stretnutí Troch generácií bola prítomná aj predsedkyňa ZO SZŽ v Stupave s. E. Hasonová. Bola veľmi spokojná. Práve tak, ako skupinová vedúca Lachkovičová. Spolu urobili veľký kus práce na úseku internacionálnej výchovy a tvorivého prístupu formy uvádzania do života odkazu SNP. Blíži sa 40. výročie založenia PO SZM. Pionieri pracujú pod heslom: "S deťmi celého sveta za mier!" Hovorila, že i tohto roku "zabojujú", aby dokázali prvým pionierom, že hrdo nesú meno PS kpt. Nálepku. ... každé dieťa ruží podobá sa, pre jeho šťastie v mieri žiť oplatí sa.

A. Lachkovičová, SV
ZŠ kpt. Nálepku v Stupave

SLUŽBY OBYVATELSTVU

1. Štefan Chrupka, Slovenská 5, Stupava - zámočnické a zväračské práce
2. Jozef Kubovič - výroba a predaj zmrzliny
3. Genová Mračnová, F. Kostku 35 - výroba a predaj vianočných oplátok
4. Marián Novota, Vinohradská 9 - maliarske a natieračské práce
5. Emília Močiariková, Nálepkova 998 - výroba a predaj cukrovej vaty
6. Otokar Tomášek, Hviezdoslavova 31 - stolárske práce

7. Pavel Hrica, Ružová 996/10 - výroba kresieb a zážehlovacích obtiskov sieťotlačou
8. Jozef Ivan, Hviezdoslavova 100 - brašnárske práce - šitie tašiek a iných kožiarskych výrobkov
9. ek. mal. Peter Orvan, Bednáreň 1 - výroba umeleckých stolárskych a kováckych výrobkov
10. Marta Huková, Ružová 996/10 - šitie a predaj odevov, náušnice z moduritu a náramky

Kultúra (k), kultúra (k)...

Fejtónik

Určite sa vám bude zdať hlúpe, ak sa opýtam: Načo sú kultúrne domy? Odpoveď je jasná. Nemusíme o tom viac diskutovať. Lenže... Poznáte to! Prekvapí vás, ak poviem, že aj na ničnerobenie? A že

taký nepoznáte? No to nič. Čo keby sme si vymysleli taký imaginárny! No dobre, nebudeme si vymýšľať všetko, ale len tak trošičku. Ale najprv sa musíme dohodnúť koľko miestností bude vlastne mať ten náš neskutočný kultúrny dom. No tak, kinosálu s javiskom a balkónom, klubovne, šatne, veľká miestnosť na zábavu a diskotéky, samozrejme aj s barom. To už by sa dalo niečo urobiť, však?

Keďže sa blíži koniec roka, tak bilancujeme, je to zákonité. Skúsime vyhodnotiť aj činnosť toho "nášho" kultúrneho domu. Pozrime sa, čo sa to tam uskutočnilo: schôdze výborov organizácií NF, divadielko pre deti MŠ za 15,- Kčs, koncert country skupiny, premietali sa filmy, na ktoré nikto nechodil. A to je vari všetko. Skutočne bohatá škála využitia kultúrneho domu!!! No nič, ale ako tak na ten "náš" kultúrnik pozeráme, niečo sa nám na ňom nepozdáva. Ale čo to len môže byť?! Postupne však nato prichádzate. Odtrhnuté rímasy, špinavé okná, bez záclon, a za tými smutnými oknami vidieť ešte smutnejšiu obitú a pustú stenu. Ešteže nie je vidno podlahu. Ktovie ako by to vyzeralo tam! Všetko to na vás pôsobí dojemom nevyužitia, spustnutosti a opustenia. Akoby v tom baraku nikto ani nebol... Uf, radšej to nechajme tak. Je toho na vás určite priveľa. Ale viete čo je fajn? Že sme si to našťastie všetko len vymysleli!

Zozbieral -eh-

Jana Draškovičová

Čo nás páli a trápi

Moje, tvoje, naše

Ak chceme vyjadriť vzťah k niečomu, používame najčastejšie slová - moje, tvoje. Zriedka používame slovo naše. Ak aj toto slovo použijeme, tak len formálne, pretože sa to akosi vyžaduje. Úprimný vzťah k spoločenským hodnotám sa pomaly, ale isto vytráca. Nechceme hľadať príčiny ani východiská z tohoto stavu, ale chcem iba argumentovať, že takýto stav skutočne existuje.

Aký vzťah má asi človek k spoločenským hodnotám, keď láme, ohýba a ničí dopravné značky. V Stupave na obnovu dopravného značenia vynakladáme takmer 50 tis. Kčs ročne. Je to iba za obnovu. Aké následky však môžu vzniknúť v cestnej premávke v súvislosti s odstránením dopravnej značky? Myslím, že tí "siláci" si to ani neuvedomia.

Máme vzťah ku kultúre bývania. O tom nie je pochyb. Stačí navštíviť svojich známych a uznanlivo prikyvujeme, že domáca penia je poriadkumilovná, všade čisto a poriadok. Iba po hranicu bytu. Za hranicou teda chodba, schodisko, chodník, trávnik to už je naše - nie moje. Teda chceme bývať kultúrne, ale iba po istú hranicu. Kto neverí, nech sa ide pozrieť na ul. S. Chalupku. Sú tam byty v správe Cevaservis a štátnych lesov. Pred vchodmi týchto bytov je rozsiahla a intenzívna skládka tuhého odpadu. Papiere, igelitové vrecká a iné hygienické potreby poletujú voľne po celom sídlisku. Cevaservis určil domovníka /ktorého i platí/, aby zabezpečoval úlohy spojené s údržbou bytového fondu a úlohy, ktoré vyplývajú zo štatútu o ochrane životného prostredia. Zamysleli sa jeho vedúci pri podpisovaní výplaty, či si aj plní svoje povinnosti? Uplatňujú títo vedúci zásadu "kto riadi, kontroluje"? Odpoveď na tieto otázky si môže me ľahko dať sami.

Uviedol som iba dva prípady z mnohých, ktoré podporujú moje tvrdenie, že je vecou nás všetkých, aby sme žili kultúrnejšie, aby sme si viacej vážili toho, čo je už vytvorené a aby sme posunuli hranicu medzi moje - naše čo najďalej od svojho kráľovstva.

Štefan Gróf tajomník MNV

Beseda so spisovateľkou

Už 15 rokov pracuje pri Miestnej ľudovej knižnici čitateľský krúžok Slovenského zväzu žien. Ženy sa pravidelne stretávajú na besedách o knihách, ktoré predpísal ÚV SZŽ a tomuto hnutiu dal názov "Krása životu".

foto:

Viera Švenková sa zapisuje do kroniky MĽK.

Členky čitateľského krúžku SZŽ na besede so spisovateľkou.

Aj 20. októbra sa čitateľský krúžok zišiel na besedu, lenže tentoraz sa aj prípravy niesli v duchu akejsi slávnosti. V knižnici totiž ženy mohli privítať autorku knihy, ktorú prečítali. Viera Švenková, rodáčka z Popradu, napísala krásnu knižku poviedok o ženách a pre ženy "Jablčné jadierka". Samozrejme sa nebesedovalo len o tejto knižke, veď Viera Švenková ich napísala niekoľko. Za všetky môžeme spomenúť "malý herbár", román z SNP "Limbový háj", "Biela pani Zuzana", román z prostredia vysokoškolákov "Zátišie s gitarou". Všetky ženy na živo zapojili do besedy so spisovateľkou, nenechali si ujsť príležitosť spýtať sa autorky na to, či ono. A Viera Švenková ochotne odpovedala. Ale nielen to. Ona i pozorne počúvala. A rozhodne bolo čo počúvať. Ženy tu porovnávali život v súčasnosti a minulosti, poukazovali na spojitost starých rodičov a vnúčat, rozprávali o sile a vôli rozhodnúť sa zostať sama sebou.

A na záver snáď krásnu myšlienku s. Hasonovej:
Človek si najprv musí uctiť sám seba, aby si mohol vážiť druhých.

Jana Draškovičová

Zimné práce v záhrade

V záhradke je dosť práce celý rok, ale jeseň je najväčšia. Mimo tej radostnej, keď zbierame odplatu za celoročnú námahu, je tu aj dosť inej práce na zabezpečenie dobrej úrody pre budúci rok. Predovšetkým nás očakáva oberačka ovocia, zber zeleniny a dobré uskladnenie, aby nám vydržalo nielen celú zimu, ale aj na jar. Na úlohy, ktoré nás v jesenných a zimných mesiacoch očakávajú, aspoň letmo si pripomenieme:

- Prevažnú časť ovocných stromkov sadíme na jeseň podľa vlastného plánu, pričom treba pamätať, že jama má byť väčšia a že najlepšiu pôdu, ktorá bola navrchu, dáme do spodu ku koreňom. Prv ako korene prikryjeme, osadíme pevný kôl, aby nám stromček nevyvalil vietor. Výchovný rez na tvarovanie stromkov necháme na jarne obdobie.

- Kmienky stromkov chránime pred obhryzením od zvierat drôteným pletivom, plastickou hmotou alebo postrekom. V lokalitách, kde zvieratá majú prístup, tam ponecháme až do jari všetky odrezané halúzky a výhonky, ktorým zver dáva prednosť. V starom kalendári odporúčali pripálenou kožou zo slaniny potrieť kmienky a hrubšie halúzky, pach a chuť masti zvieratá neznášajú.

- Po prvom mraze záhradku vyčistíme a drobný odpad kompostujeme.

- Zo stromkov striasame sneh. Ihličnany obviažeme špagátom, aby ich vietor nedolámal.

- Šípové ruže zmladzujeme a nakopujeme proti holomrazom.

- Vytrvalé kvety tiež očistíme a citlivejšie prikryjeme čečičnou.

- Tulipány vysádzame od polo-

Oznamy

Miestny národný výbor v Stupave - odbor výstavby, obchodu a MH oznamuje občanom, že od 1. novembra 1988 sú každú párnú sobotu v dopoludňajších hodinách otvorené všetky predajne nepotravinárskeho charakteru, okrem predajne Železiarstvo.

Žiadame občanov Stupavy, u ktorých sa zachovali fotografie starých hodín umiestnených oproti Slovenskej štátnej sporiteľni, aby ich zapožičali na MNV Stupava.

více septembra asi do decembra. Vysádzame ich do hĺbky 3-násobnej výšky cibulky. Plytko vysádzané cibulky majú podradnejšie kvety a krátke stopky.

- Chorobou napadnuté lístie a drevo neodkladne spálime.

- Proti pädavke /húsenici/ upevňujeme na kmienky lepiace pásy doma zhotovené a lepidlo si kúpime.

- Vo vhodnom čase po opade lístia prevedieme ochranný zimný postrek /podľa návodu na obale/. Vhodný čas je, keď nemrzne a neľúka vietor, ale i tak dodržiame bezpečnostné predpisy.

- V zimnom období režeme vruble na jarne štepenie. Vruble musia byť dobre vyzreté. Zviažeme ich špagátom a opatríme menovkou. Ak nemáme iné vhodné miesto, tak ich ukryjeme do snehu alebo na iné studené a tmavé miesto.

- Zimné obdobie je vhodné aj na hnojenie prírodným alebo umeľým hnojivom /Cererit, NPK, fosforečné, draselné alebo vápenité druhy/. Aby sme pri tom záhradku hnojivami nezasolili, je potrebné poznať štruktúru pôdy. Rozbor pôdy aj záhradkárom vykonáva ÚKSUP v Bratislave, Matúškova 21, ktorý mimo rozboru uvedie aj to, čo pôda potrebuje.

- Prekontrolujeme kolíky pri stromkoch, aby slúžili ich účelu.

- Pozrime sa na záhradku aj od suseda a objavíme chyby, ktoré sme doma nezbadali.

- Bytovým kvetinám najviac škodí zima, prievan, premokrenie, ale najmä nedostatok svetla.

- Záhradkárom nemá chýbať chuť do práce.

Emil Hrmo

TELOVÝCHOVNÁ JEDNOTA TATRAN STUPAVA

Vyžrebovanie súťaže I. hádzanárskej ligy mužov 1988-1989

1. 6.11.1988 N Stupava-VSŽ Košice
Odveta S 15.2.1989
2. 13.11.1988 N Prešov-Stupava
Odveta N 19.2.1989
3. 16.11.1988 S Stupava-Gottwaldov
Odveta N 26.2.1989
4. 20.11.1988 N Karvinná-Stupava
Odveta N 5.3.1989
5. 27.11.1988 N Stupava-Slávia
Praha
Odveta N 12.3.1989
6. 11.12.1988 N Stupava-Trnava
Odveta N 19.3.1989
7. 18.12.1988 N Plzeň-Stupava
Odveta N 26.3.1989
8. 21.12.1988 S Stupava-Dukla
Praha

- Odveta N 2.4.1989
9. 5.2.1989 N Koprivnice-Stupava
Odveta N 9.4.1989
10. 8.2.1989 S Stupava-Topoľčany
Odveta N 16.4.1989
11.12.2.1989 N ČH Blava-Stupava
Odveta N 23.4.1989

N - nedeľa
S - streda

Stretnutia v domácom prostredí sa budú uskutočňovať v športovej hale na Pasienkoch alebo v hale Mladost Bratislava. O začiatkoch stretnutí budú priaznivci hádzanej včas informovaní.

V nedeľu by sa malo hrať: 11.00 h
V stredu 16.00 h

Hlinená krása...

Na maličkom nádvorí múzea Ferdiša Kostku v Stupave sa 14. októbra 1988 zišli zástupcovia kultúrnych ustanovizní bratislavského okresu i predstavitelia kultúrneho a spoločensko-politického života v Stupave, aby si slávnostným aktom pripomenuli 110. výročie narodenia národného umelca Ferdiša Kostku. Prítomní boli: riaditeľka Malokarpatského múzea so sídlom v Pezinku s. Hana Dolská, podpredsedkyňa ONV Bratislava-vidiek s. Gabriela Gyurischová, poslanec a člen Rady ONV Bratislava-vidiek s. Bohumil Hodul, tajomníčka MF s. Záblačká, tajomníčka CV SZŽ Ľubica Šimoničová, riaditeľka Slovenského národného múzea v Bratislave Dr. Irena Pišútová, predseda MNV v Stupave Dr. Anton Móz a ďalší predstavitelia spoločensko-politického života v Stupave, no a samozrejme najbližšia rodina Ferdiša Kostku - jeho manželka, dcéra Magda s dcérami a vnúčatami, syn Arnošt s rodinou.

Návštevníkov múzea v tento slávnostný deň vítali rezké tóny slovenských ľudových piesní v podaní Stupevskej dvanástky. Obyvateľom Stupevy, žiakom ZŠ a ĽŠU a vzácnym hosťom sa prihovorila s. Hana Dolská, po otvorení slávnosti predstavila návštevníkom vzácnych hostí s rodinu F. Kostku a požiadala predsedu MNV v Stupave Dr. Móz o úvodné slovo. S. Dr. Móz v svojom príhovore

vyzdvihol význam tvorby národného umelca F. Kostku nielen pre obec Stupavu, ale pre všetkých milovníkov džbankárskeho umenia v Československu i vo svete. Veď výrobky tohto neónavného majstra vo výrobkoch z hlíny dnes obdivujú napr. v Slovenskom národnom múzeu v Bratislave všetci zahraniční hostia. Vyjadril presvedčenie, že si všetci obyvatelia Stupavy budú výsledky jeho práce vážiť a toto vzácné dedičstvo chrániť a zveľaďovať. Po s. predsedovi MNV sa zhromaždeniu prihovorila s. Dr. Pišútová. V úvode vyjadrila ľútosť nad tým, že pri tak významnej príležitosti, ako je vzácné 110. výročie narodenia stupavského rodáka, národného umelca Ferdiša Kostku, na ktorého je právom hrdý všetok náš ľud, sa zhromaždenia zúčastnilo omnoho menej obyvateľov Stupavy, ako pri otvorení múzea pred 20. rokmi. Vyjadrila želanie, aby prítomná mládež naďalej tvorivo rozvíjala krásne tradície slovenskej ľudovej tvorby v rôznych oblastiach. Vo svojom odbornom prejave hovorila o živote a diele národného umelca Ferdiša Kostku, o spôsobe jeho práce, o koreňoch džbankárstva v západoslovenskom kraji, v súvislosti s čím hovorila o habánoch, ktorí sa k nám prisťahovali v 16. storočí. Hovorila o konkrétnych expozíciách tvorby Kostku u nás i v zahraničí. Spomenula slová profesora Václavíka, ktorý odkúpil pre Slovenské národné múzeum v Bratislave kolekciu figúrok, ktoré znázorňovali

prácu džbankárov od kopania hlíny až po predaj výrobkov. Ferdiš Kostka bol vtedy vo finančnej tiesni a profesor Václavík mu poskytol námet pre prácu. Z tohto podnetu vzniklo sňobné dielo, ktoré sa v súčasnosti teší obdivu návštevníkov v SMM v Bratislave. Dr. Pišútová pripomenula i ďalšie témy, ktoré boli Kostkovi blízke, ktoré mal rád a s láskou ich pretváral na diela vysokej umeleckej hodnoty. Bolo to zobrazovanie ľudí, život ktorých mal možnosť majster pozorovať: stupavskí hudobníci, oráči s volkami, ktorých často nachádzame na stupavských džbánkoch, ale i žobrákov či cigánov. Po odbornom príhovore Dr. Pišútovej s. Dolská požiadala o spomienky na Ferdiša Kostku jeho manželku a dcéru Magdu. Slzy dojatia však nedovolili ani jednej prihovoriť sa zhromaždeniu.

S. Magda Kostková, ktorá do roku 1987 pracovala vo funkcii riaditeľky stupavského múzea, oživila potom všetkým prítomným svojím rozprávaním všetky figúrky, nástroje a miestnosti, ktoré dodnes dýchajú atmosférou tvorivého plodného života majstra Ferdiša Kostku.

Čo dodať na záver? Chceli by sme v mene všetkých obyvateľov Stupavy, ktorí si vážia dedičstvo predkov, vrelo poďakovať všetkým, ktorí sa o expozíciu Kostkovho múzea dodnes obetavo starajú, zaželať im hojnosť návštevníkov... A čo povedať obyvateľom Stupavy, našim spoluobčanom? Nájdite si čas na prehliadku nášho maličkého múzea, zaveďte doňho svojich hostí! Máme sa čím popýšiť, stojí to za to. A čo povedať našej mládeži? Nech už budete pracovať v akejkoľvek oblasti, pracujte s láskou, so záujmom a tvorivo. Každá práca, ak do nej človek vloží svoj um, záujem a lásku, stáva sa umením. Prajeme Vám veľa chuti, elánu a síl.

uč. Eva Hasáková a žiaci
LDO v ĽŠU v Stupave

2.10.1988 v nedeľu sa uskutočnilo pri príležitosti mesiaca úcty k starším podesenie so stupavskými dôchodcami.

7.10.1988 sa uskutočnilo stretnutie dôchodcov, ktorí sa v tomto roku dožívajú okrúhlych životných jubileí a to 75, 80, 85, 90 a súčasne sa vykonal zápis do pamätnej knihy obce Stupava.

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Deti narodené v III. štvrtroku 1988

1. Poláková Romana
2. Slivová Edita
3. Dančíková Lucia
4. Salaiová Natália
5. Hutárová Silvia
6. Láni Lukáš
7. Achberger Adam
8. Mundi Július
9. Chromík Štefan
10. Salayová Lenka
11. Sokol Michal
12. Koberčík Jakub
13. Ivanič Miloš
14. Nemeč Matej
15. Katona Dominik
16. Mikudíková Alena
17. Weinštuk Marek
18. Obermárová Soňa
19. Maaszová Danica
20. Mencilová Lucia
21. Slezák Lukáš
22. Kvasňovský Peter

Úmrtia za III. štvrtrok

Veselý Tomáš	10.7.1988
Slepánek Jaroslav	16.7.1988
Fribert Jaroslav	24.7.1988
Ferančík Jozef	10.8.1988
Javorová Magdaléna	29.8.1988
Jakubovičová Mária	30.8.1988
Mrázová Mária	31.8.1988
Horecká Rozália	4.9.1988
Kubovičová Štefánia	9.9.1988
Baláž Jarolím	15.9.1988
Maroš Štefan	3.9.1988
Uhráková Antónia	19.9.1988
Vacháľková Mária	24.9.1988
Németová Angela	26.9.1988
Belešová Mária	27.9.1988
Klasová Františka	27.9.1988
Štóra Albert	27.9.1988

Sobáše za III. štvrtrok 1988

- Peter Haluš - Ľuboslava Horecká,
- Rastislav Sucha - Iveta Záhorová,
- Ján Nezník - Zdena Ilušáková,
- Rastislav Obselka - Šárka Drahošová,
- František Hanzlovič - Jana Osuská,
- Ing. Peter Slezák - Zuzana Kostková,
- Stanislav Schwarz - Slávka Mundoková,
- Ivan Kleman - Magdaléna Boboková,
- Ing. Vladimír Kopp - Iveta Holúbková,
- Jozef Badrňa - Judita Goldschmidtová,
- Jozef Milec - Jana Csomorová /Bratislava/,
- Peter Brezovský - Zuzana Bojkovská,
- Ivan Hambálek - Renata Valentová,
- Rudolf Košický - Zdeňka Holíčová /Bratislava/

Podakovanie

Koncom augusta naši občania Terézia a Ján Lachkovičovi, ul. Febr. víťazstva oslávili krásne jubileum: zlatú svadbu. Žili usporiadaným životom, patrili medzi vzorných pracovníkov ŠM. Vychovali príkladne 8 svojich detí. Menovaní v kruhu svojich najbližších oslávili svoje jubileum. Touto cestou by chceli srdečne poďakovať Zboru pre občianske záležitosti pri MNV v Stupave za veľmi dôstojné prijatie na MNV. Táto skutočnosť len umocnila krásny pocit a fakt, že žijeme

24.8.1988 - uskutočnil sa zápis do pamätnej knihy obce Stupava pri príležitosti životného jubilea 50 rokov spoločného života Jána Lachkoviča a Terézie, rod. Iváckovej. Akciu zorganizoval Zbor pre obč. záležitosti rady MNV v Stupave.

v našej spoločnosti pre radosť i iných a tak napomáhame vytvárať neformálne medziľudské vzťahy v našej vlasti.

S vďakou Terka a Ján s deťmi.

So ZPOZ spolupracujú aj deti z MŠ III pod vedením s. Klemanovej.

7.10.1988 ZPOZ zorganizoval pri príležitosti významného životného jubilea 100-ročnice narodenia Františka Kostku slávnostný zápis do pamätnej knihy obce Stupava.

Vydalo Miestne kultúrne stredisko v Stupave. Povolené ONV Bratislava-vidiek — odb. kult. pod. čís. Kult. 3-15/III-1984.

Nepredané!